

IV. Internationaler Arbeitsrechtlicher Dialog (Graz)

Grazban 2010. március 18. és 19. napján negyedik alkalommal került sor a „nemzetközi munkajogi párbeszéd” konferenciára, a Grazi Egyetem Munkajogi és Szociális Jogi Intézetének rendezésében. A konferenciák hagyományosan egy-egy (nemzetközi, illetve európai) munkajogi kérdéskör köré szerveződnek, több ország képviselőinek előadásaival.

Ez évben a szervezők (Günter Löschnigg professzor vezetésével) a munkavállalói képviselőknek a vállalati vezető szervezetben való képviseletét állították a párbeszéd középpontjába azzal a célkitűzéssel, hogy több ország munkajogi és társasági jogi megoldásait tekintse át. Az előadókat meghatározott tematikus rendben való beszűkülőkre kérték, amely kiterjedt a munkavállalói képviseletek szervezeti rendszereire, társasági jogi, munkajogi kérdésekre, a szakszervezetek szerepére és számos egyéb kérdésre. A konferencián tizenegy ország képviseltette magát; az Európai Unió tagállamaiból érkezett előadókon kívül megjelent és előadást tartott *Carol Rasnic* professzor asszony az Egyesült Államokból (Virgini Commonwealth University), valamint *Alpay Hekimler* professzor Törökországból (University Tekirdag).

A konferencia bevezető előadását *Bernd-Christian Funk* a Bécsi és a Grazi Egyetem professzora tartotta. Előadásában a munkavállalói képviseletek tevékenysége körében megjelenő érdekkonfliktusokat és jogvitákat elemezte alkotmányos alapjogi nézőpontból, közelebbről az ún. gazdasági ügyekben való együttdöntési jog problematikáját fel dolgozva, elsősorban az osztrák jog nézőpontjából. Különösen figyelemre méltó volt a részben állami tulajdonban lévő vállalatoknál kialakított megoldásokra vonatkozó ismertetés és elemzés, illetve a privatizációt követően létrehozott speciális munkavállalói részvételi rendszerek kérdése.

Az egyes nemzeti beszámolók közül az európai résztvevők körében nagy figyelmet keltett *Rasnic* professzor asszony előadása, amelyben a szakszervezetek kiemelkedő szerepére és tevékenységük gyakorlati vonatkozásaira irányította a figyelmet. A szakszervezeti aktivitás azért is rendkívül jelentős, mert az Egyesült Államokban hiányzik a munkavállalói részvételre vonatkozó (európai típusú) törvényi szabályozás. Előadásának középpontjában az a kérdés állott, hogy miként (milyen jogelvi alapon) különböztethetők meg a szakszervezetek befolyása mellett kialakított ún. „munkafeltételek” a vállalatvezetés által egyoldalúan (munkavállalói részvétel nélkül) meghozható döntésektől. E körben ismertette a Legfelsőbb Bíróság gyakorlatát is.

A szlovén nemzeti beszámoló (*Darja Senur Pecek*, University of Maribor) kapcsán a magyar hallgatónak feltűnhetett, hogy a munkavállalói képviseletek működése, a szakszervezetek szerepe, a részvételi szervek hatásköreiben mutatkozó ellentmondások alapvető hasonlóságot mutatnak a magyar jogalkotásban és jogalkalmazásban felmerült kérdésekkel. Az a párhuzam is nyilvánvaló, hogy az említett tárgykörökben felmerülő prob-

lémák túlnyomórészt a szocialista munkajog, illetve munkavállalói képviseleti megoldások örökségei. A dán előadó (*Line Olsen-Ring*, Universität Leipzig) beszámolt az új társasági jogi szabályozás jellegzetességeiről. A német nemzeti jelentést bemutató *Gerhard Ring* professzor a nagy múltú német intézményrendszerrel szembeni újabb kritikákra irányította a figyelmet. Ezek fókuszában (mondhatnánk: ismét) a (paritásos) munkavállalói képviseletnek a piacgazdaság elveivel való összhangja, illetve az egyes munkavállalók státusza áll. Álláspontja szerint a munkavállalói részvételi intézményekre vonatkozó szabályok – az említett aspektusokban – gyakorta anakronisztikusnak mondhatók.

A török előadó rámutatott arra, hogy a török munkajog sem ismeri az európai értelemben vett munkavállalói részvétel intézményét, ugyanakkor (az 1927., 1936. 1960. évi jogalkotás eredményeként) számos törvény érinti a munkavállalók részvételi jogait a társaságok vezetésében. Ezen túl is, az ún. munkajogi (nem társasági) részvételi intézmények körében a munkavállalók képviselőinek különböző jogokat biztosít a törvény a minimális bérek megállapításában, a szabadságok kiadásában, a munkavédelemben és a csoportos létszámcsökkentéseknél. Az előadó rámutatott a szakszervezetek meghatározó szerepére is (amely összefügg a meglehetősen széles kollektív szerződéses szabályozási felhatalmazással).

Luca Nogler professzor (Trentoi Egyetem) az olasz szabályozásnak az újabb társasági jogi jogalkotás nyomán kialakult modelljeit (tradicionális, duális, monista) mutatta be. (A társaságok mintegy kétharmada az ún. monista modellben működik.) A munkavállalói részvétel intézményeivel szembeni olasz ellenállás indokaiként rámutatott arra, hogy az olasz szakszervezetek erősen ellenállnak a munkavállalói részvételi intézményrendszer kialakításának, a vállalkozások is erősen szkeptikusak, illetve a munkajogtudomány képviselői is azon az uralkodó állásponton vannak, hogy a német típusú munkavállalói részvétel effektivitása (olasz viszonyok között) alapvetően megkérdőjelezhető.

Más nemzeti jelentések mellett előadást hallhattak a résztvevők a munkavállalói részvétel társadalombiztosítási vonatkozásairól is (*Werner Anzenberger*). A magyar munkajogászokat *Berke Gyula* (PTE ÁJK) képviselte a konferencián, aki előadásában bemutatta a magyar kollektív munkajog strukturális jellegzetességeit és kitért a munkavállalói (társasági jogi) részvétel szabályozásának kezdetlegességére és ellentmondásaira is.

A konferencia előadásait tartalmazó kötet várhatóan az év második felében jelenik meg.

Berke Gyula